

Nr 9.

Av herr **Hansson**, om *ändrad lydelse av 49 § lagen om val till Riksdagen.*

Vid jämförelse mellan lagen om val till Riksdagen av den 26 maj 1909 och bestämmelserna om val till landsting i kungliga förordningen om landsting den 21 mars 1862 med däri senast år 1913 antagna förändringar, finner man, huru i fråga om ändringarna av år 1913 bestämmelserna om val till landsting avfattats i väsentlig överensstämmelse med lagen om val till Riksdagens Andra kammare. Detta måste erkännas vara en stor förtjänst. Enhetliga bestämmelser i stadgandena om val skola helt visst bidra till att bestämmelserna bättre förstås och lättare tillämpas. Valanordningar en gång iordningställda få vid nytt val åter användas och därvid kunna erfarenheter bli till hjälp, då val ånyo skall hållas.

Med de vid 1913 års riksdag antagna ändringarna ha i bestämmelserna om val till landstingen skett förbättringar, som även vore behöfliga i lag om val till Riksdagens Andra kammare. Av § 49 i lagen om val till Riksdagen synes, att de röstande efter anmälan äga att avlämna sina röstsedlar. I fråga om val till landsting § 5 mom. d gäller samma bestämmelse dock med tillägg att å förut hållen kommunalstämma kan beslutas, att valet skall ske efter upprop. Detta tillägg är ovillkorligen en förtjänst i dessa valbestämmelser.

I större landskommuner, där man icke ansett lämpligt att dela sig i smärre valdistrikt, och man alltså t. ex. vid riksdagsmannaval har att räkna med cirka 1,500 à 2,000 valmän och ändå mera, vilka valmän alla skola rösta vid ett valbord på samma dag och alla äga lika rätt att efter anmälan få avlämna sin röstsedel, blir det nästan omöjligt att tillämpa nu gällande bestämmelser. I flera fall har man därför måst rösta efter upprop för att i någorlunda rimlig tid och utan alltför stora obehag kunna utföra valet. Det där släendet i längderna, det tidsödande letandet efter namn, träng-

seln i de oftast alltför små lokalerna, köbildningen m. m. ha icke alls varit ägnade att sätta liv och fart i valet. Valmän, som kommit milslånga vägar till vallokalen och måste bli kvar där till sent på kvällen och under tiden kanske icke heller haft tillfälle att skaffa sig någon föda, må ursäktas, om de förlora lusten att vänta på att slippa fram till valbordet och då antingen försöka att tränga sig fram eller också uttröttade på hela tillställningen avlägsna sig utan att rösta.

Hade däremot valdistriktet frihet att på förhand bestämma, att valet skulle ske efter upprop, så kunde man, då byarna i längderna äro upptagna i alfabetisk ordning eller också i förhållande till sitt geografiska läge, i de olika byarna lätt räkna ut, när man skulle infinna sig vid valbordet och därigenom både spara tid och icke vara till hinder för andra.

Att nuvarande bestämmelser äro fullt tillfredsställande i de flesta fall medgives. Men känslan av, att de icke alls äro tillfredsställande, förefinnes ock på många håll. Att man gentemot lagens tydliga föreskrifter låtit valet ske efter upprop och att på platser, där detta skett, sådant val icke av någon ansetts värt att överklaga, visar tydligt, att man å dessa platser i allmänhet ansett detta tillvägagående vara det lämpligaste och mest praktiska.

Detta borde då, synes mig, tillräckligt motivera det förslag till tillägg i lagen om val till Riksdagens Andra kammare, vilket jag härmed vill framföra.

Jag hemställer alltså,

att Riksdagen måtte besluta, att § 49 i lagen om
val till Riksdagen av den 29 maj 1909 måtte få följande lydelse:

§ 49. Envar, som anmäler sig till valet, erhåller vid valbordet ett valkuvert.
I vallokalen skola till — — — — —
Efter det valmannen — — — — —

Valet kan ock, därest å förut hållen kommunalstämma eller, där kommunen är delad i flera distrikt, å distriktsstämma så beslutits, ske efter upprop.

Stockholm den 20 januari 1914.

Eskils Hans Hansson.

I motionen instämma

D. Persson i Tällberg.

J. R. Sundström.